

Opinia prawna

w sprawie: *zakresu danych przetwarzanych w Systemie DOKUMENTY ZASTRZEŻONE*

Zgodnie z przepisem art. 43 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz.U.06.139.993 j.t. z późn.zm.), dowód osobisty podlega unieważnieniu:

- 1) z dniem zawiadomienia o jego utracie, zniszczeniu lub z dniem przekazania przez osobę trzecią znalezionej dowodu osobistego;
- 2) z dniem utraty obywatelstwa polskiego przez jego posiadacza;
- 3) z dniem zgonu jego posiadacza;
- 4) z dniem odbioru dowodu osobistego wydanego w miejsce poprzedniego, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w pkt 1 i 6;
- 5) po upływie 3 miesięcy od zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 1, w przypadku niezłożenia przez posiadacza dowodu osobistego wniosku o jego wymianę;
- 6) z dniem upływu ważności dowodu osobistego.

Unieważnienie dowodu osobistego w przypadkach, o których mowa wyżej następuje w formie czynności materialno-technicznej.

Po myśli przepisu art. 42 powołanej ustawy osoba, która utraciła dowód osobisty, jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym najbliższy organ gminy lub właściwą ze względu na miejsce pobytu polską placówkę konsularną. Organy te wydają zaświadczenie o utracie dowodu osobistego, ważne do czasu wydania nowego dokumentu, oraz powiadamiają o tym przy użyciu dostępnych środków, w szczególności telefaksu lub poczty elektronicznej, organ, który wydał dowód osobisty, w celu unieważnienia dokumentu.

Osoba, która utraciła dowód osobisty, jest obowiązana wystąpić niezwłocznie o wydanie nowego dokumentu do właściwego organu gminy.

Osoba, która znalazła dowód osobisty innej osoby, jest obowiązana niezwłocznie przekazać ten dokument najbliższemu organowi gminy, Policji lub innemu organowi administracji publicznej. Organy te przekazują niezwłocznie dowód osobisty organowi, który go wydał, w celu unieważnienia dokumentu.

Osoba, która znalazła dowód osobisty innej osoby, może, bez zbędnej zwłoki, przekazać ten dokument posiadaczowi dowodu osobistego. W tym przypadku posiadacz dokumentu może również zawiadomić organy, o których mowa w ust. 1, o utracie dowodu osobistego, w celu jego unieważnienia.

W razie znalezienia własnego dowodu osobistego zgłoszonego jako utracony należy niezwłocznie zwrócić go organowi, który wydał ten dokument.

Osoba, która utraciła obywatelstwo polskie, jest obowiązana zwrócić niezwłocznie dowód osobisty organowi, który wydał ten dokument, albo właściwej ze względu na miejsce jej pobytu polskiej placówce konsularnej.

Art. 42 i 43 powołanej ustawy zmienione zostały przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. (Dz.U.08.195.1198) zmieniającej ustawę z dniem 1 stycznia 2009 r.

Informacja o zastrzeżeniu dokumentu tożsamości umieszczona w Systemie DOKUMENTY ZASTRZEŻONE jest niemalże w czasie rzeczywistym widoczna dla wszystkich uczestników Systemu. Taka funkcjonalność Systemu daje pełne bezpieczeństwo osobie, która utraciła dokument tożsamości i dokonała jego zastrzeżenia w Systemie DOKUMENTY ZASTRZEŻONE.

Mając powyższe na uwadze jest uzasadnione zastrzeżenie utraconych dokumentów w Centralnej Bazy Danych Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE, nawet jeżeli dokument został unieważniony.

Zakładając przestrzeganie przepisów ustawy, istnienie zastrzeżenia utraconego dowodu osobistego w Systemie DZ spełnia swoje funkcje w zakresie bezpieczeństwa i ochrony osoby, przed nadużyciami na jej niekorzyść (długotrwałe procesy wyjaśniające z różnymi instytucjami i firmami).

Można także hipotetycznie założyć, że osoba która odnalazła utracony dowód osobisty nie zwróci go właściwemu organowi. Wtedy istnienie informacji o zastrzeżeniu tego dokumentu spełnia swoje podstawowe funkcje prewencyjne, uniemożliwiając posłużenie się tym dokumentem przez osobę nieuprawnioną.

Dodatkowo wyjaśniam, że zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych (art.44h i 44i), MSWiA nie ma możliwości przekazywania danych do innych systemów.

Przepisy te zezwalają natomiast na odpłatne udostępnianie danych na wniosek zainteresowanego podmiotu, po wykazaniu interesu prawnego i po spełnieniu ustawowo określonych warunków organizacyjno-technicznych gwarantujących bezpieczeństwo danych oraz ich wykorzystanie zgodne z celem uzyskania. Udostępnianie danych odbywać się będzie po uzyskaniu zezwolenia w drodze teletransmisji danych na zasadzie weryfikacji, czyli porównania przekazanych danych z danymi ze zbioru PESEL i ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych.

Dlatego też Związek Banków Polskich po uchwaleniu ustawy podjął uzgodnienia z MSWiA w celu określenia technicznych i finansowych warunków uzyskiwania danych z ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych (trwa proces uzgadniania warunków porozumienia o współpracy). Zamierzeniem ZBP jest wpracowanie takiej formuły by poprzez System DZ banki miały zapewniony dostęp bez potrzeby dokonywania jakichkolwiek zmian w systemach informatycznych banków. Informatyczne rozwiązania dostosowawcze byłyby wykonane po stronie ZBP na styku z bazami MSWiA.

Do tego czasu jednak należy dołożyć wszelkich starań, aby informacje o utraconych dokumentach, w interesie osoby, do których dokument należał, były udostępniane w celach prewencyjnych.

Sporządziła:

Katarzyna Zajązkowska – Weremczuk
radca prawny